

ISBJERGET SMELTER

JOHN KOTTER
& HOLGER
RATHGEBER

FORANDRING
MED SUCCES
NÅR DET GÅR
NED AD BAKKE

JYLLANDS-POSTENS FORLAG

Velkommen

Det er mange århundreder siden, at man fandt ud af, at fortællinger kan være en utrolig stærk kilde til indsigt og læring. Især fabler kan behandle alvorlige, forvirrende og truende emner på en helt ligefrem og tilgængelig måde.

Gode historier er nemme at huske, ulig en meget stor del af den information, som vi bliver bombarderet med i dag og har glemt i morgen. Fortællinger kan få os til at tænke, lære os vigtige pointer og inspirere os til at bruge dem til noget. I vores moderne hightechverden kan vi have en tendens til at glemme denne enkle, men evigtgyldige sandhed.

Den følgende fortælling handler om livet i en omskiftelig verden. De grundlæggende problemer i historien er nogen, som vi selv hele tiden støder på i vores hverdag. Men det er langt sjældnere, at vi støder på effektive måder at håndtere dem på.

Du kan komme meget langt her i verden, hvis du lærer at håndtere de udfordringer, som følger med forandringer. Hvis du til gengæld ikke lærer det, udsætter du dig selv for fare.

Hvis du kender noget til det sted, hvor vi har valgt at henlægge vores fortælling – Antarktis – vil du opdage, at indbyggernes livsstil ikke svarer helt til den, du ville kunne se i en National Geographic-udsendelse. Sådan er det jo med fabler. Hvis du tror, at en sjov historie om pingviner må være for små børn, eller i hvert fald for nogen med mindre livserfaring end dig, så vil du snart opdage, at bogen handler om løsninger på problemer, som frustrerer os alle.

Til de læsere, der gerne vil vide noget om baggrunden for bogen, fx hvor den befinder sig i forhold til en traditionel „Kotter-bog“, eller hvordan den kan hjælpe en igennem en periode med forandringer, kan vi henvise til det materiale, vi har indsat efter fortællingen, på side 137-143. Hvis man vil, kan man også bladre derom med det samme. Hvis man hellere først vil se de principper, vores kloge pingviner bruger (principper som – utroligt nok – svarer til principperne i Kotters prisbelønnede forskning i forandring), kan man gå til side 132-134 og eventuelt bladre frem og tilbage til de sider, mens man læser historien. Hvis man ikke synes, man har behov for nogen af delene, kan man bare finde sig en behagelig stol og læse videre.

Dette isbjerg vil altid være vores hjem

Der var engang en pingvinkoloni, der boede i det kolde Antarktis på et isbjerg i nærheden af det, vi i dag kalder Kap Washington.

Isbjerget havde været der i mange, mange år. Det var omgivet af et hav, der var rigt på føde. Det var dækket af enorme vægge af evig sne, der skærmede pingvinerne fra de forfærdelige vinterstorme.

Pingvinerne havde altid boet på det isbjerg, så længe nogen af dem kunne huske. „Det er vores hjem,“ ville de have fortalt dig, hvis du nogensinde havde fundet frem til deres verden af is og sne. De ville også have sagt: „og det vil altid være vores hjem,“ og set med deres øjne ville det have været en helt logisk udtalelse.

Der, hvor de boede, er energispild lig med døden. Alle i kolonien vidste, at man var nødt til at krybe sammen, hvis man ville overleve. Så de havde lært at regne med hinanden. De opførte sig tit som én stor familie (hvilket selvfølgelig kan være både godt og dårligt).

Pingvinerne var virkelig smukke. De blev kaldt kejserpingviner og var de største af de 17 forskellige arter antarktiske havfugle, der tilsyneladende altid har kjole og hvidt på.

Der boede 268 pingviner i kolonien. En af dem hed Fred.

Fred lignede og opførte sig stort set ligesom de andre. Du ville nok have beskrevet ham som enten „nuttet“ eller „værdig“, medmindre du virkelig ikke bryder dig om dyr. Men på ét afgørende punkt var Fred anderledes end de fleste andre pingviner.

Her er Fred.
Han betragter
havet.

Fred var usædvanligt nysgerrig og iagttagende.

Andre pingviner gik på jagt i havet – hvilket var absolut nødvendigt, eftersom der ikke fandtes nogen anden slags føde i Antarktis end fisk. Fred fiskede mindre og studerede isbjerget og havet mere end de andre.

Andre pingviner var meget sammen med deres venner og familie. Fred var en god ægtemand og far, men han var mindre social end gennemsnittet. Han gik ofte i enrum for at skrive de ting ned, som han havde observeret.

Nu tænker du måske, at Fred var en underlig pingvin, måske en type som andre ikke havde lyst til at omgås. Men det er faktisk ikke rigtigt. Fred gjorde bare det, der føltes rigtigt for ham. Og derfor blev han efterhånden mere og mere bekymret over de ting, han iagttog.

Fred havde en mappe fuld af nedskrevne iagttagelser, idéer og konklusioner. (Ja, en mappe. Det er en fabel, det her). Informationerne blev mere og mere foruroligende. Efterhånden tydede de alle sammen på, at

Isbjerget er ved at smelte og falder måske snart fra hinanden!!

Et isbjerg, der pludselig faldt fra hinanden og gik i tusinde stykker, ville være en katastrofe for pingvinerne, især hvis det skete i løbet af vinteren og midt i en storm. Mange af de ældre og børnene ville utvivlsomt dø. Det var umuligt at forudse alle de eventuelle konsekvenser. Som det er tilfældet med alle utænkelige begivenheder, var der ingen plan for, hvordan man skulle forebygge en katastrofe af den art.

Fred var ikke typen, der gik i panik for ingenting. Men jo mere han studerede sine iagttagelser, jo mere bange blev han.

Fred vidste, at han var nødt til at gøre noget. Men han havde ikke autoritet til at komme med offentlige erklæringer eller bestemme, hvordan andre skulle opføre sig. Han var ikke en af koloniens ledere. Han var ikke engang søn, bror eller far til en af koloniens ledere. Og han var ikke alment anerkendt som troværdig isbjergsprofet.

Fred kunne også huske, hvordan det var gået pingvinen Harold, der engang havde antydnet, at deres hjem var ved at blive mere skrøbeligt. Da ingen havde virket interesserede, prøvede Harold at indsamle nogle beviser. Hans anstrengelser blev mødt med:

„Harold, du bekymrer dig altså alt for meget. Tør øjnene og tag en blæksprutte.“

„Skrøbelig?! Hop på stedet, Harold. Prøv at få 50 af os til at hoppe på stedet samtidig. Sker der måske noget ved det? Hva?’“

„Dine iagttagelser er fascinerende, Harold. Men de kan tolkes på fire forskellige måder. Ser du, hvis man nu går ud fra ...“

Nogle af pingvinerne sagde ikke noget, men de begyndte at opføre sig anderledes over for Harold. Forandringen var næsten umærkelig, men Fred havde haft øjne for den. Det var helt sikkert ikke en forandring til det bedre.

Fred opdagede, at han følte sig ret ensom.

Hvad gør jeg nu?

Kolonien havde et Ledende Råd. Det blev også kaldt De Ti, og dets overhoved blev kaldt Overpingvinen. (Teenagerne kaldte gruppen noget andet, men det er en helt anden historie).

Alice var en af de ti ledere. Hun var en sej, praktisk pingvin, som havde ry for at få tingene gjort. Hun var også i tæt kontakt med koloniens hverdag, mens nogle af de andre ledere var mere distancerede. Faktisk ser alle kejserpingviner lidt distancerede ud, men det er ikke alle, der opfører sig sådan.

Fred besluttede sig for, at Alice ville være mindre tilbøjelig til at afvise hans historie end nogle af de andre seniorpingviner. Så han gik hen for at tale med hende. Med Alice behøvede man ikke at aftale tid i forvejen.

Fred fortalte hende om sine iagttagelser og konklusioner. Hun lyttede opmærksomt, selvom hun inderst inde sad og spekulerede på, om Fred var midt i en eller anden personlig krise.

Problemer med konen?
For mange blæksprutter med
for højt kviksølvindhold?

Men ... fordi det var Alice, ignorerede hun ikke Fred. I stedet sagde hun skeptisk: „Tag mig med hen til det sted, hvor du synes, man kan se problemet mest tydeligt.“

„Det sted“ befandt sig ikke på isbjergets overflade, hvor det var svært at se smeltningen og dens konsekvenser, men under og inden i isbjerget. Det forklarede Fred for Alice. Hun lyttede, og eftersom hun ikke var den mest tålmodige pingvin, sagde hun: „Ja, ja, okay, lad os komme af sted.“

Pingviner er sårbare, når de hopper i vandet, for leopard-sæler og dræberhvaler gemmer sig under overfladen for at fange uopmærksomme pingviner. Vi vil helst ikke gå for meget i detaljer, men man kan vist roligt sige, at det er en meget dårlig idé at blive fanget af en dræberhval eller en leopard-sæl. Så da Fred og Alice hoppede i vandet, var de instinktivt meget forsigtige.

Under overfladen udpegede Fred spalter og andre åbenlyse symptomer på nedbrydning som følge af smeltning. Alice var forbløffet over, at det var lykkedes hende at ignorere de symptomer.

Alice fulgte efter Fred, da han fortsatte ind i et stort hul i et af isbjergets sidevægge. De svømmede dybt ind i isens hjerte, igennem en kanal der kun var et par meter bred, og til sidst nåede de frem til en stor grotte, der var fyldt med vand.

Alice prøvede at se ud, som om hun var helt klar over, hvad det var, hun så, men hendes speciale var lederskab, ikke isbjergsforskning. Fred bemærkede hendes rådvilde ansigtsudtryk. Så da de var tilbage på overfladen, forklarede han, hvad de havde set.

For at gøre en lang historie kort –

Isbjerge er ikke ligesom isterninger. Bjergene kan have sprækker indvendig, der hedder kanaler. Kanalerne kan føre hen til store luftbobler, der bliver kaldt grotter. Hvis isen smelter i et vist omfang, kommer der vand ind i sprækkerne, og det vil så strømme videre til kanalerne og grotterne.

Hvis det er en kold vinter, kan de smalle kanaler med vand hurtigt fryse til is og dermed holde vandet inde i grotterne. Men i takt med at temperaturerne bliver lavere og lavere, vil vandet i grotterne også fryse til. Eftersom en væske, der fryser til is, får en markant større massefylde, ville det kunne få et isbjerg til at splintre.

Efter et par minutter begyndte Alice at forstå, hvorfor Fred var så bekymret. Problemet kunne i sidste ende føre til, at ...?